

Basisschool De Bijenschans

Pestprotocol

**“Tegen pesten,
voor een veilige leeromgeving”**

De Bijenschans
Kerkplein 14a
3621 BA Breukelen
info.debijenschans@vechtstreekenvenen.nl
www.debijenschans.nl

Jacqueline de Heer | Paulien Troost

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Pesten	2
1.1. Pesten	2
1.2. Plagen	2
1.3. Digitaal pesten	3
1.4. Seksuele intimidatie	3
1.5. Basisvoorwaarden voor ons pestprotocol	3
Hoofdstuk 2: Aanpak van pestgedrag en consequenties	5
2.1 Stappenplan.....	5
Stap 1 - Voorfase – het vaststellen van concrete gedragingen en uitlatingen van pesten	5
Stap 2 – een dialoog aangaan	5
Stap 3 - bewustwording.....	5
Stap 4 – mondeling waarschuwen.....	5
Stap 5 – de waarschuwingen worden geformaliseerd (o.a. door een schriftelijke waarschuwing).....	6
Stap 6 – deskundige hulp wordt voor betrokkenen ingeschakeld.....	6
Stap 7 – de schorsing- en verwijderingsmaatregelen worden geëffectueerd.....	6
2.2 Begeleiding van de betrokken leerlingen	7
2.3 Leerlingvolgsysteem	8
Hoofdstuk 3: Belangrijke adressen en verwijzingen	9
3.1 Kanjertraining.....	9
3.2 Externe vertrouwenspersonen.....	9
3.3 Schoolcontactpersoon.....	9
3.4 Zorgteam	9
3.5 Schoolarts.....	9
3.6 Klachtenregeling	9
3.7 Schorsing en verwijdering van leerlingen	10

Hoofdstuk 1: Pesten

1.1. Pesten

Op de Bijenschans verstaan wij onder het woord 'pesten' dat iemand zich bij herhaling en gedurende langere tijd negatief gedraagt tegenover één of meer personen. Het gepeste kind kan moeite hebben zichzelf daartegen te verdedigen en lijdt eronder. De gevolgen kunnen resulteren in fysieke of psychische schade bij de gepeste. Maar er bestaan meer definities. In al deze omschrijvingen staat telkens dat:

- er sprake is van doelgericht handelen door de dader;
- de machtsverhoudingen tussen dader en slachtoffer ongelijk zijn;
- pesten systematisch gebeurt;
- het niet vanzelf ophoudt.

Pesten komt overal voor en kan steeds weer de kop opsteken. Een knelpunt om pestgedrag op te lossen kan zijn, dat pesten vaak uit het zicht van volwassenen (dus stiekem) gebeurt. Pesten is ook onderdeel van een groepsproces. Daarom vraagt het aanpakken van pesten om een goed doordacht beleid met een duidelijk stappenplan.

1.2. Plagen

Goedmoedig bedoelde plagerijen zijn niet erg, die horen bij opgroeien. Bij plagen is sprake van gelijkwaardigheid. Bij pesten ontbreekt de gelijkwaardigheid. Het wordt pesten, zodra het slachtoffer er de dupe van wordt of doorlopend niet weet hoe hij daarop moet reageren. Omdat kinderen plagerijen al snel pesten noemen, vinden wij het belangrijk om wat voorbeelden te geven van wat wij zien als plagen en pesten:

Plagen	Pesten
1...gebeurt onbezonnen en spontaan.	1...gebeurt met opzet, de pester weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer.
2...is speels, zonder kwade bijbedoelingen.	2...is gericht op bewust iemand bang maken, pijn doen, kwetsen of kleineren.
3...duurt niet lang en stopt vanzelf.	3...kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op.
4...is speels en gaat over en weer.	4...is ongelijkwaardig. De pester heeft de macht.
5...is vaak leuk, plezierig en grappig.	5...tast het gevoel van veiligheid aan. Kan psychische en/of lichamelijke gevolgen hebben, die lang kunnen nawerken.
6...gebeurt meestal één op één.	6...gebeurt meestal in een groep waarin ook meelopers zitten.
7....heeft geen vast patroon: de rollen van plager en geplaagde wisselen regelmatig.	7...heeft vaak een vast patroon (zelfde pester, zelfde slachtoffer).
8....verstoort de relaties niet.	8...zorgt voor een moeilijk herstelbare relatie.

9....heeft geen invloed op het gevoel van het kind bij de groep te horen.	9....zorgt ervoor dat het gepeste kind zich alleen voelt en zich niet meer betrokken voelt bij de groep.
10....zorgt voor speelse relaties binnen de groep.	10...maakt dat de groepsleden een dreigend, onveilig gevoel krijgen. Kinderen zijn angstig en vertrouwen elkaar niet meer.

1.3. Digitaal pesten

Sinds de komst van het internet en de mobiele telefoon, wordt er ook digitaal gepest. Digitale pesterijen zijn ook merkbaar op school. De aanpak hiervan is hetzelfde als bij pesten.

Hierbij is de medewerking en alertheid van ouders extra belangrijk. Om digitaal pesten te voorkomen kunnen ouders thuis:

- In de gaten houden wat kinderen thuis achter de computer doen.
- Kinderen leren dat ze geen wachtwoorden en telefoonnummers via de sociale media uitwisselen.
- Er op letten dat het kind geen pestmailtjes verstuurt of berichten plaatst waarin anderen gekwetst worden. Bijvoorbeeld door over anderen negatieve opmerkingen maken.

Met behulp van de kanjerlessen en mediawijsheidlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak van de Kanjertraining zijn:

1. De kanjerafspraken;
2. Denk goed over jezelf en de ander;
3. Pieker niet alleen, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur je ouders/verzorgers;
4. Denk oplossingsgericht;
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt;
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil;
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling);
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

1.4. Seksuele intimidatie

Pesten kan zich ook in seksuele vorm uiten. Het kan dan gaan om verbale beledigingen, begluren, het lastig vallen met seksueel getinte boodschappen (via e-mail, WhatsApp/telefoon) en hand tastelijkheden. Klachten over seksuele intimidatie kunnen bij de leerkracht of schoolcontactpersoon van de school worden gemeld.

1.5. Basisvoorwaarden voor ons pestprotocol

Om een werkend pestprotocol te hebben als school is er een aantal basisvoorwaarden waaraan wij als school willen werken en voldoen:

1. Leerlingen hebben recht op een veilige schoolomgeving. Indien een leerling signalen afgeeft over pesten of gepest worden, dan dient de leerkracht deze signalen serieus te nemen en hiernaar te handelen.
2. Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we de kinderen dit al bij. 'Als jij of iemand anders wordt gepest, of je hebt ruzie en je komt er samen niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen: dit wordt niet gezien als klikken!'

3. Van medeleerlingen wordt verwacht dat zij een pestprobleem, waar zij kennis van hebben, bij de leerkracht aankaarten. Alle kinderen dragen een morele verantwoording voor het creëren van een goede sfeer in de groep. De leerkracht draagt zorg voor de bewustwording van de leerlingen op dit gebied.
4. Ouders en leerkrachten zetten zich in voor een goede samenwerking, met respect voor elkaar, maar zonder bemoeienissen. School en gezin hebben beiden voordeel bij een goede samenwerking en communicatie. Hierbij moet iedere partij wel waken over de eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Als zich een situatie voordoet die voor de ouders onduidelijk is, neem dan als ouder (bij voorkeur na schooltijd) contact op met de leerkracht. Gun elkaar de tijd om de situatie van beide kanten te bekijken: een kind kan in zijn of haar beleving de dingen anders interpreteren en ervaren, dan in werkelijkheid het geval is. Uitgangspunt is dat pesten of het gevoel van gepest worden door alle partijen serieus genomen wordt.
5. Als de ouder(s) en leerkracht er niet uitkomen, kan altijd de directie geraadpleegd worden. Zij denkt mee over de meest verstandige vervolgstappen. Zo wordt er gekeken of in het geval van een klacht, deze intern wordt afgehandeld, of dat er bemiddeling van buitenaf nodig is. Op de Bijenschans is de anti-pestcoördinator Jacqueline de Heer (jdheer@vechtstreekenvenen.nl). Indien zij niet aanwezig is kan Paulien Troost (leerkracht, mede lid van het zorgteam) worden aangesproken. De leerkracht draagt zorg voor de bewustwording van de leerlingen op dit gebied.
6. Als de leerkracht of de schoolleiding een pestprotocol in gang zet, dan wordt door de schoolleiding hiervan een melding gedaan bij de bovenschoolse directie. De betrokkenen worden op de hoogte gesteld van deze melding. De gegevens hiervan en van de externe vertrouwenspersoon voor leerkrachten en leerlingen vindt u elders in dit protocol.

Hoofdstuk 2: Aanpak van pestgedrag en consequenties

2.1 Stappenplan

Ons doel is, dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. We proberen regels en afspraken zichtbaar te maken zodat, als er zich ongewenste situaties voordoen, kinderen en volwassenen elkaar hierop kunnen aanspreken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, hebben alle kinderen de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Dit doel is de grondslag van het volgende stappenplan:

Stap 1 - Voorfase – het vaststellen van concrete gedragingen en uitlatingen van pesten

Indien een leerling signalen afgeeft die te duiden zijn als pesten, dan gaat de leerkracht met de leerlingen kijken wat er aan de hand is. Om welke concrete gedragingen en uitlatingen gaat het? Wat is de sociale context? Hoe kunnen de vastgestelde gedragingen en uitlatingen eventueel geduid worden? Gaat het om plagen of is het ernstiger?

Stap 2 – een dialoog aangaan

Als de leerkracht, in overleg met de leerling en ouders, constateert dat er sprake is van pesten, dan wordt het pestprotocol in werking gesteld. De gedragingen en uitlatingen worden richting betrokkenen concreet benoemd en gekwalificeerd.

Als eerste stap proberen de leerlingen hier eerst zelf (en samen) uit te komen, waarbij de leerkracht controleert en begeleidt. Deze dialoog kan één-op-één zijn, maar kan ook in klassikaal verband plaatsvinden. Indien wenselijk laat de leerkracht zich ondersteunen door de IB-er.

Het is belangrijk de leerlingen in dit proces van 'pesten' te helpen: bedenk dat hier - net zo goed als bij de reguliere vakken - vaardigheden aangeleerd moeten worden. Bijvoorbeeld: hoe bied je je excuses aan, hoe ga je om met boosheid, hoe uit je je emoties. Belangrijk is dat de leerling een maatje of vriendje heeft bij wie hij terecht kan. De Kanjertraining biedt hiervoor veel oefeningen.

De leerkracht kan ook het idee hebben dat er sprake is van 'onderhuids' pesten. In een dergelijk geval stelt de leerkracht zo'n probleem in andere context aan de orde om langs die weg bij het mogelijke probleem te komen.

Stap 3 - bewustwording

Op het moment dat de leerlingen er niet uit komen, of het pesten blijft doorgaan, vragen de kinderen (nogmaals) de hulp van de meester of juf. In dit gesprek wordt de pester bewust gemaakt van de gevolgen van zijn/haar pestgedrag. De leerkracht probeert samen met de betrokkenen de pesterij op te lossen en er worden duidelijke (nieuwe) afspraken gemaakt met de pester over de gewenste gedragsveranderingen.

De naleving van deze afspraken wordt gecontroleerd door middel van een kort gesprek aan het einde van iedere week (voor een periode van in ieder geval een maand). Het is van belang dat de leerkracht de pesterij noteert en verslagen maakt van de gesprekjes in het leerlingdossier in Parnassys bij slachtoffer en dader.

Stap 4 – mondeling waarschuwen

Bij herhaaldelijke pesterijen neemt de leerkracht maatregelen en houdt een gesprek met degene die pest. De leerkracht dient het bewuste gedrag te benoemen, te kwalificeren en geeft de pester mondelinge waarschuwingen. Indien nodig neemt de leerkracht maatregelen. Als maatregel bestaan er de volgende mogelijkheden:

- De leerling wordt door de leerkracht volgens de reguliere pedagogische en didactische methoden gecorrigeerd;
- het kort en tijdelijk uit de groep halen van de leerling;
- het in overleg met de ouders toepassen van een maatregel van time-out. Hierbij wordt de leerling één dag of één dagdeel het recht op deelname aan het onderwijs in de klas ontzegd en wordt tevens de toegang tot de school ontzegd. Wanneer de maatregel van time-out wordt overwogen, vindt op korte termijn overleg met de ouder(s)/verzorger(s) plaats. De maatregel wordt geëffectueerd indien er sprake is van wederzijds goedvinden tussen de school en de ouder(s)/verzorger(s);
- een passende maatregel waarbij de pester leert van zijn/haar gedrag, en zijn/haar rol in het probleem;
- In het leerlingendossier in Parnassys omschrijft de leerkracht het incident en de afspraken hieromtrent.

Stap 5 – de waarschuwingen worden geformaliseerd (o.a. door een schriftelijke waarschuwing)

Bij het aanhouden van het probleem, worden ouders op de hoogte gebracht en volgt een gesprek met de ouders van alle partijen. Het gedrag van de pester wordt opnieuw concreet benoemd en gekwalificeerd. De gevolgen van schorsing en verwijdering worden concreet in de waarschuwingsbrief opgenomen.

In de bovenbouw kunnen ook de pester en gepeste leerling aanschuiven. Goed samenwerken met de ouders is belangrijk om een einde aan het probleem te maken. De school heeft het verloop van de pesterijen vastgelegd en al het mogelijke gedaan om het pestprobleem op te lossen.

Stap 6 – deskundige hulp wordt voor betrokkenen ingeschakeld

Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld: extra inzet van de Kanjertraining via het instituut, het samenwerkingsverband, buurtzorg Jong of de schoolarts. Zij kunnen - indien nodig - verder verwijzen. Indien wenselijk kan ook een leerkracht/schoolleider van een andere school binnen het bestuur ingeschakeld worden.

Stap 7 – de schorsing- en verwijderingsmaatregelen worden geëffectueerd

Indien alle eerdere stappen zonder effect blijven, dan is sprake van een onhoudbare situatie. De hoofdregel is dat tegen de pester schorsings- en verwijderingsmaatregelen worden genomen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden.

Schorsing

Een schorsing is de laatste fase voor de verwijdering en dient aan strenge vormvereisten te voldoen. Daarbij wordt aangesloten bij het protocol schorsing en verwijdering.

Verwijdering

Schorsing en verwijdering staan dicht bij elkaar. Indien de schorsing geen effect heeft, dan is een verwijdering onvermijdelijk.

Een verwijdering moet worden gezien als het uiterste middel. Verwijdering dient eveneens aan strenge vormvereisten te voldoen. Ook wordt aangesloten op de formele criteria van het protocol schorsing en verwijdering.

Bij een onhoudbare situatie wordt in overleg met de bovenschoolse directie, de leerplichtambtenaar en, indien nodig, het samenwerkingsverband, naar een structurele oplossing gezocht. Zie hiervoor het protocol “schorsing en verwijdering van leerlingen” (zie pagina 10).

Bij een verwijdering is sprake van een onhoudbare situatie op school. De pester kan niet meer naar school. In een dergelijke situatie zal de bovenschoolse directie een KTO-plaatsing (Kortdurende Tijdelijke Ondersteuning) in gang zetten.

2.2 Begeleiding van de betrokken leerlingen

Van belang bij het oplossen van pesten is de begeleiding van de leerlingen door ouders en leerkrachten en natuurlijk medeleerlingen. Hierin maken wij een onderscheid in de gepeste leerling en de pester.

Begeleiding van de gepeste leerling door leerkracht/school:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Trainen via de Kanjertraining om sterk te worden, steun blijven geven.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders/verzorgers van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

Begeleiding door ouders van gepeste leerling:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders/verzorgers van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en complimenten wordt het zelfrespect vergroot.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Ondersteun de schoolaanpak via de Kanjertraining.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Begeleiding van de pester door leerkracht/school:

- Bewust worden van de rol en positie die de pester en gepeste inneemt in de groep.
- Praten; zoeken naar de reden van het ruziemaken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest en belonen als het kind zich aan de regels houdt.
- Oefenen via de Kanjertraining, hoe om te gaan met zijn sterke kanten en met de valkuilen daarin.
- Contact tussen ouders/verzorgers en school: elkaar informeren en overleggen om zo voldoende te kunnen inleven in het kind om de oorzaak van het pesten te achterhalen.
- Inschakelen van externe hulp: Instituut voor Kanjertraining, sociale vaardigheidstrainingen, huisarts, jeugdgezondheidszorg en/of GGD.

Begeleiding door ouders van pester:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Breng uw kind inzicht bij wat het pesten bij een ander teweeg brengt
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Ondersteun de schoolaanpak via de Kanjertraining.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Tips voor alle ouders/verzorgers in het kader van pesten/plagen:

- Neem de ouders/verzorgers van het gepeste/pestende kind serieus.

- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Benoem goed gedrag door vaak complimenten te geven.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Als u signalen van pestgedrag opvangt, meld dit bij de groepsleerkracht, IB-er of directie.
- Stimuleer uw kind open te zijn naar de leerkracht over pestgedrag.

2.3 Leerlingvolgsysteem

Signalering van een sociaal-emotioneel probleem wordt in het leerlingdossier in Parnassys onder de notitie Pestgedrag opgenomen. De groepsleerkracht maakt deze notitie na het gesprek met de gepeste leerling en de pester en zet daarin:

1. een verslag met de afspraken;
2. aantekening of de ouders op de hoogte zijn gesteld;
3. de vervolgstappen ter voorkoming van herhaling van dit gedrag;
4. deze notitie wordt in het leerlingendossier van de pester en de gepeste bewaard.

Bij herhaald, terugkomend gedrag worden gesprekken met ouders gevoerd en duidelijke afspraken gemaakt ter voorkoming. Deze afspraken worden in een verslag opgenomen en door school en ouders ondertekend. Een kopie wordt in ParnasSys gehangen. Ook telefoongesprekken waarin het pesten besproken is, worden geregistreerd in ParnasSys, evenals e-mailberichten.

Mocht het pesten tot een fysieke confrontatie leiden, dan wordt dit incident geregistreerd onder de notitie ongevallen- / incidentregistratie in ParnasSys.

Hoofdstuk 3: Belangrijke adressen en verwijzingen

3.1 Kanjertraining

Informatie over de aanpak van gedragsproblemen kunt u vinden in ons Kanjerbeleid.

3.2 Externe vertrouwenspersonen

De externe vertrouwenspersoon (stichting Vechtstreek en Venen) voor leerkrachten en leerlingen van De Bijenschans zijn:

Angela Groen-Vendrig
Rick van Dijk
Tel. 010-4071599
e-mail: evp@cedgroep.nl

CED-Groep
Hoofdweg 70
3067GH Rotterdam

3.3 Schoolcontactpersoon

De schoolcontactpersoon op school: Paulien Troost (ptroost@vechtstreekenvenen.nl)

3.4 Zorgteam

Het zorgteam binnen De Bijenschans bestaat uit:

Jacqueline de Heer (coördinator beleid en aanspreekpunt pesten/Anti-pestcoördinator/
preventiemedewerker/aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling/directie/IB-er)
jdheer@vechtstreekenvenen.nl

Paulien Troost (schoolcontactpersoon) ptroost@vechtstreekenvenen.nl

3.5 Schoolarts

Schoolartsendienst G.G.D. Midden-Nederland
Tel. 033 – 4600046 Jan van den Eeckhout
jvandeneeckhout@ggdru.nl

3.6 Klachtenregeling

Voor de officiële procedure verwijzen wij u naar onze klachtenregeling en klachtenschema. Deze kunt u opvragen bij het secretariaat van de stichting via info@vechtstreekenvenen.nl

Schoolstichting Vechtstreek en Venen:
Tel. 0346 264847

3.7 Schorsing en verwijdering van leerlingen

Informatie over schorsing en verwijdering kunt u vinden in het protocol “Schorsing en Verwijdering van leerlingen” in de schoolgids.

Op bestuursniveau is beleid ontwikkeld voor schorsing en verwijdering van leerlingen. Met dit beleid wordt het mogelijk gemaakt om leerlingen met ontwrichtend gedrag gedurende maximaal vijf dagen de toegang tot de school te ontfzeggen.

Wat is ontwrichtend gedrag? Het gaat bijvoorbeeld om gedragingen zoals fysieke en/of verbale agressie tegen personen of materialen, diefstal, herhaald negeren van de schoolregels of systematisch pestgedrag.

Ontwrichtend gedrag heeft een negatieve invloed op de kwaliteit en de veiligheid van het onderwijs in de klas en de school. De school heeft een zorgplicht voor zowel de leerling (die het ontwrichtende gedrag vertoont) als de omgeving van de leerling (die tegen het ontwrichtende gedrag beschermd moet worden).

Indien sprake is van een ernstig incident, dan kan per ommekeer een schorsing geëffectueerd worden of in het ergste geval een verwijdering (Dit is het uiterste middel). In eerste instantie zal worden geprobeerd om het ontwrichtende gedrag met aanvullende ondersteuning te beïnvloeden.

Een schorsing is aan de orde wanneer de directie bij ernstig wangedrag onmiddellijk moet optreden en er tijd nodig is om te zoeken naar een oplossing. Verwijderen is een maatregel die alleen wordt genomen als bestuur en directie hebben geconcludeerd dat de relatie tussen school en leerling (of ouders/verzorgers) onherstelbaar verstoord is. Deze procedure is opgenomen in de wet op het primair onderwijs, artikel 24 en 42a.

Dit protocol wordt na goedkeuring op de site van de school geplaatst: www.debijenschans.nl